

Predmet: *Lovas II*

Viši sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine

Broj predmeta: K. Po2 9/2022

Krivično delo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ

Optuženi: Dušan Lončar

Glavni pretres: 31. 1. 2024.

Ispitivanje svedoka Milana Devčića

Svedok optužbe Milan Devčić u svemu je ostao pri iskazu koji je dao 1. jula 2022. godine pred Tužilaštvom za ratne zločine. Naveo je da je rodom iz Lovasa i da je pre izbivanja oružanih sukoba u Hrvatskoj radio u Vukovaru kao policajac. U Lovasu je, što se tiče nacionalne strukture stanovništva, bilo oko 90% Hrvata i oko 10% Srba, a međunacionalni odnosi su bili na zavidnom nivou. Ovi odnosi su se pogoršali tokom 1991. godine, odnosno s uvođenjem višestranačkog sistema. Nakon izbivanja oružanih sukoba u Hrvatskoj, u Lovasu su svi mlađi ljudi bili pripadnici ZNG. U selu je bilo šest njihovih punktova i bili su dobro organizovani. Osim čuvanja straža koje su vršili, bilo je ispada, ali nema saznanja da su oni hapsili srpsko stanovništvo u selu. Tokom septembra meseca 1991. godine, iz bezbednosnih razloga, napustio je Vukovar i došao u Srbiju, i javio se na mesto zvano Vašarište u Šidu, gde je bila stacionirana JNA. Tu je, 28. septembra 1991. godine, kod nekog kapetana JNA zadužio uniformu i oružje. Otišao je u Tovarnik, koji je bio pod kontrolom JNA, i bio pri policiji raspoređen na kontrolni punkt. Na kontrolnom punktu su bili, pored policije, i pripadnici vojne policije. Iz viđenja poznaje optuženog iz perioda pre 10. oktobra 1991. godine. Često ga je viđao jer je skoro svakodnevno sa vojnom pratnjom prelazio preko punkta prilikom odlaska u Šid, a od prisutnih na punktu je saznao da je to komandant Lončar. U Tovarniku je bila komanda brigade JNA i oficir iz te brigade, Kamber, često je dolazio u policijsku stanicu. Bilo je pregovora između JNA i meštana Lovasa da se preda oružje, ali oni nisu uspeali. U Tovarniku je, u policijskoj stanici, čuo da se pitanje Lovasa mora rešiti vojnim putem. Željko Krnjajić, takođe iz Lovasa, bio je u policiji u Tovarniku i često komunicirao sa oficijom Kamberom, te je od njega saznao kada se kreće na Lovas. U ratu su jedinice policije potčinjene vojsci, a te 1991. godine sve je bilo pod JNA i ništa se nije moglo raditi bez saznanja Vojne obaveštajne službe i Državne bezbednosti. U večernjim časovima 9. oktobra 1991. godine ispred policijske stanice u Tovarniku skupila se grupa od oko 70 pripadnika policije i TO Tovarnik i nekih njemu nepoznatih ljudi, za koje je čuo da su dobrovoljci, pa su otišli pred komandu JNA. Tada je iz komande izašlo šest do sedam oficira, među kojima su bili optuženi Milutinović, Radosavljević i Kamber. Neko do njih im je i naredio da se postroje u dve vrste i rekao da se ide u napad na Lovas, da se to mora rešiti vojnim putem. Od komande su krenuli pešice, a oficir Kamber im je rekao da će ih vojni kamioni prebaciti do sela. Tada su dobili i dodatno naoružanje; rečeno im je da svako uzme koliko može da ponese. Takođe im je rečeno da će dobiti i artiljerijsku podršku pre nego što krenu u selo kao pešadija. Napad na Lovas počeo je u jutarnjim satima 10. oktobra 1991. godine granatiranjem sela. Tokom trajanja napada na Lovas nije znao da li je u toj grupi bilo pripadnika JNA, a kasnije je čuo da je bio jedan oficir zvani Tito. Nakon zasedanja Lovasa saznao je da je u danu napada, odnosno 10. oktobra 1991. godine, poginulo

dvadesetak meštana. Čuo je da je od dejstva artiljerije smrtno stradao stariji čovek Milan Latas i da je jedna žena ranjena. Stradali meštani su sahranjeni nekoliko dana kasnije; dobijene su crne vreće za njihovu sahranu, ali mu nije poznato od koga. Nije mu poznato da li je neko utvrđivao kako su meštani Lovasa stradali. Dolazio je pukovnik Subotić, koji je bio bezbednjak, i oficir kog je znao kao Peđu, koji je bio pripadnik vojne policije iz brigade optuženog. Od pripadnika oružane formacije koja je izvršila napad na Lovas, poginuo je jedan dobrovoljac, a dvojica su ranjena. Odgovarajući na pitanje odbrane da li je neko od lica koja su u optužnici navedena kao smrtno stradala prilikom napada na Lovas bio pripadnik ZNG, svedok je naveo da nije. Govoreći pojedinačno o stradalima, rekao je da Vid Krizmanić nije bio pripadnik ZNG jer je stariji čovek, ali da je njegov sin bio; da Ivan Ostrun takođe kao stariji čovek nije bio pripadnik ZNG, ali da je njegov sin bio pripadnik MUP-a Hrvatske; Cecilija i Danijel Badanjak takođe nisu jer su stariji ljudi, ali je njihov sin bio; nema saznanja ni da je Mirko Grgić bio pripadnik ZNG – on je kao šumar iz Tovarnika, nakon zauzimanja Tovarnika, došao u Lovas; Josip Poljak je takođe bio stariji čovek čiji je sin bio pripadnik MUP-a Hrvatske, a Pavo Đaković takođe je bio stariji čovek. Nije mu poznato ko je ubio ove ljude. Sa optuženim se lično upoznao kasnije, odnosno nekoliko dana posle 10. oktobra 1991. godine, kada je došao u Lovas u zemljoradničku zadrugu kod Ljubana Devetaka, koji je bio postavljen za njenog direktora.

Ispitivanje svedoka Milana Stanića

Svedok optužbe Milan Stanić ostao je u svemu pri iskazu koji je dao 1. jula 2022. godine pred Tužilaštvom za ratne zločine. Pripadao je jedinici dobrovoljaca zvanoj „Beli orlovi”, koja je došla iz Nove Pazove u Tovarnik i čiji je komandir bio Stupar. Bilo ih je oko 10–15, a oružje i uniformu su dobili od TO. Sa svedokom su u jedinici bili Aca Grk, Bane Marković i Zoran Nikolić. Seća se da je učestvovao u napadu na Lovas, ali ničega više. Optuženog ne poznaje, ali je siguran, oko 90%, da ga u večernjim satima 9. oktobra 1991. godine nije video ispred komande u Tovarniku, gde su bili postrojeni. Nije umeo da objasni kako može biti siguran da nije video osobu koju ne poznaje.

Sledeći glavni pretres zakazan je za 13. mart 2024. godine, s početkom u 10 časova.